

Gespreksnotitie rondetafelgesprek Vuurwerk

Tweede Kamer, 11 mei 2022, 18.00 – 21.00 uur

spreker: drs. Peije de Meij, Hoofd Operatiën/plv. politiechef, Eenheid Zeeland-West Brabant en Erik Kooijker, vuurwerkexpert Landelijke Eenheid

Inleiding

Voor agenten, ME'ers, BOA's, brandweer- en ambulancemensen betekent de jaarwisseling traditioneel een intensieve nacht. Dankzij een goede voorbereiding, enorme inzet, professionaliteit en niet te vergeten een stevige dosis incasseringsvermogen wordt de maatschappelijke schade die nacht zoveel mogelijk beperkt. Het is echter onacceptabel dat bij een feestelijke gebeurtenis als de jaarwisseling een massale inzet van de hulpdiensten noodzakelijk is. Onacceptabel is ook dat jaarlijks een groot aantal hulpverleners geconfronteerd wordt met (verbale) agressie en geweld.

De trend naar meer en steeds zwaarder professioneel vuurwerk en de mate van agressie en geweld tegen hulpverleners met gebruikmaking van professioneel vuurwerk, heeft reeds in 2020 geleid tot een intensivering van de handhaving en opsporing van illegaal vuurwerk. De taskforce vuurwerk van de politie richtte zich als aanjaagteam op de intensivering van de aanpak van vuurwerkcriminaliteit; van handhaving, opsporing en communicatie tot het creëren van een internationaal netwerk, samenwerking met externe partners en het bevorderen van bestuurlijke handhaving. Deze taskforce heeft er in algemene zin voor gezorgd de integrale aanpak is versterkt en dat een volgende stap naar een algeheel vuurwerkverbod mogelijk is. Een dergelijk verbod kan in de ogen van de politie bijdragen aan een veiliger verloop van de jaarwisseling.

Standpunt politie

De Tweede Kamer fracties van GroenLinks en Partij voor de Dieren hebben een initiatiefwetsvoorstel voor een algeheel vuurwerkverbod in Nederland ingediend. Een algeheel vuurwerkverbod impliceert dat het invoeren, uitvoeren, kopen, verkopen (aanbieden, leveren), transporteren, opslaan, voorhanden hebben, in bezit hebben en afsteken van vuurwerk verboden is, met uitzondering van professionele partijen met een vergunning voor professioneel vuurwerk. Aangezien de verkoop dan ook verboden is, zijn er op dat moment geen legale verkooppunten meer in Nederland.

Vanuit handhavingsoptiek heeft een algeheel vuurwerkverbod als groot voordeel dat er geen "grijs gebied" is, waardoor het handelingsperspectief altijd helder is: er komt een einde aan de lappendeken van gebiedsgerichte verboden in verschillende gemeenten. De exacte kwalificatie van het vuurwerk is niet langer relevant voor de vraag of en hoe er moet worden opgetreden. Aantreffen van vuurwerk betekent altijd: inbeslagname. Of dat

nu op straat is, in winkels, in de postpakkettenstroom of in opslagplaatsen. Tevens betekent het dat de politie tegen iedere overtreder kan optreden.

Bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel is inzicht nodig in de consequenties voor de politie die de invoering van een dergelijk verbod met zich meebrengt. Behalve werklust die verband houdt met handhaving van het verbod en de opsporing van illegaal vuurwerk, moet ook gedacht worden aan kosten van veilige afvoer en vernietiging na inbeslagname. Uit de 'QuickScan' die de politie heeft uitgevoerd, blijkt dat er een werklusttoename gaat zijn voor de politie van tussen de 30 en 149 fte. Voor de kosten van afvoer van vuurwerk moet rekening gehouden worden met aanzienlijke kostenstijgingen die niet zomaar van het reguliere budget van de politie kunnen worden betaald. Deze 'QuickScan' betreft een globale eerste indruk van de consequenties van een algeheel vuurwerkverbod voor het werk van de politie en daarbij moet in ogenschouw worden genomen dat de mate van naleving van - en gewenning aan - een vuurwerkverbod bepalende factoren zijn. Het ligt in de lijn der verwachting dat er de eerste periode, wanneer naleving en gewenning nog beperkt zijn, hogere kosten en inspanningen voor politie zijn, dan wanneer we een aantal jaar verder zijn.

Het is daarnaast van belang onderscheid te maken tussen het vuurwerk dat met een algeheel vuurwerkverbod illegaal wordt en het vuurwerk dat nu al illegaal is. De opsporingsonderzoeken in relatie tot vuurwerk zien nu met name op zwaarder vuurwerk dat al illegaal is en op vuurwerk waarvoor een vergunning nodig is en dat niet in particuliere handen mag vallen. Dit is het type vuurwerk dat gebruikt wordt bij rellen en evenementen (bijv. voetbalwedstrijden). Een algeheel vuurwerkverbod brengt hier geen of nauwelijks verandering in. Het daarbij gebruikte vuurwerk is immers al illegaal. Een algeheel vuurwerkverbod zal vanzelfsprekend meer soorten vuurwerk illegaal maken en daarmee zal het aantal potentiële opsporingsonderzoeken toenemen. Dit betekent dat een vuurwerkverbod niet alleen meer handhavingscapaciteit zal vragen, maar ook tot een grotere vraag naar researchcapaciteit zal leiden.

Tijdens de afgelopen twee jaarwisselingen met een tijdelijk algeheel vuurwerkverbod in verband met de Corona situatie, heeft de politie al ervaring op kunnen doen met het sentiment in de maatschappij. Ondanks het vuurwerkverbod hebben nog veel mensen de weg naar bijvoorbeeld België en Duitsland gevonden waar de verkoop van consumentenvuurwerk bleef toegestaan. Daarnaast bleef ook het probleem van de handel in en het afsteken van zwaar illegaal vuurwerk manifest. Politie en OM hebben ook afgelopen jaar weer stevig ingezet op de opsporing hiervan. Ondanks de enorme stijging van de hoeveelheid in beslag genomen zwaar illegaal vuurwerk zijn er nog steeds veel van dit soort illegale explosieven afgestoken en moedwillig naar hulpverleners gegooid. De aanpak van dit zware illegale vuurwerk en de daarmee gepaard gaande geweldplegingen zullen, los van de regels ten aanzien van toegestaan consumentenvuurwerk, ook de komende jaren om een stevige inzet vragen.

Resumerend

De politie heeft een belangrijke verantwoordelijkheid en een duidelijke professionele opvatting over de veiligheid van publiek, politie en andere hulpverleners. De jaarwisseling zoals we die nu kennen, zorgt te vaak voor onveilige situaties. De politie wil de Nederlandse traditie in stand houden, maar staat al jaren voor een fundamentele herbezinning van de jaarwisseling, waarbij gemeenten zorg dragen voor alternatieven zoals bijvoorbeeld professionele vuurwerkshows, feesten in de wijk en gezamenlijke aftelmomenten, waarbij er anders en effectiever wordt gestraft en waarbij daders van vernielingen de financiële consequenties dragen. De politie is van mening dat binnen deze herbezinning van de jaarwisseling de mogelijkheid tot een algeheel vuurwerkverbod meegenomen dient te worden. De Onderzoeksraad voor Veiligheid en het Veiligheidsberaad hebben hier eerder al voor gepleit. Ook vanuit de medische wereld

heerst de opinie dat een algeheel vuurwerkverbod op den duur kan bijdragen aan minder gewonden en sterfgevallen ten gevolge van vuurwerk. Voor de handhaving zorgt het voor eenduidigheid t.o.v. het huidige lokaal verschillende beleid.

De politie is van mening dat voor het succes van een algeheel vuurwerkverbod een aantal andere factoren van doorslaggevend belang is. Denk aan voldoende maatschappelijk draagvlak (communicatie), het aanbieden van alternatieven zoals professionele vuurwerkshows en georganiseerde aftelmomenten, een goede samenwerking met buurlanden Duitsland en België en tot slot de daadwerkelijke handhaving. Een algeheel vuurwerkverbod moet vooral berusten op een (breed) gedragen keuze van samenleving, bestuur en politiek. Politiewerk kan hier een goede bijdrage aan leveren – zoals bijvoorbeeld door actieve handhaving en de offensieve opsporing van de reeds verboden vuurwerkexplosieven die in voorbereiding is – maar moet het sluitstuk zijn van die keuze en niet de oplossing van het vraagstuk zelf.